

KOLLEGIAL REFLEKSJON OG KOMPETANSEUTVIKLING I NORDISKE SPRÅK

Et nordisk samarbeidsprosjekt mellom:

Studieskolen, København, Danmark

Liljeholmens Gymnasium, Stockholm, Sverige

Thora Storm vgs, Trondheim, Norge

INNHold

Innledning	4
Danmark – Studieskolen 16.-18. september 2024.....	5
Stockholm – Liljeholmens gymnasium	15
Norge – Thora Storm vgs 23.-25. april 2025	24
Etterord.....	33
Falske venner	35

INNLEDNING

Bakgrunnen for prosjektet «Kollegial refleksjon og kompetanseutvikling i undervisning i nordiske språk» var et ønske om å etablere et nordisk nettverk av språklærere for å utvikle gode metoder for motivasjon og læring for språkundervisning av flyktninger og innvandrere i Sverige, Danmark og Norge.

Nordiske land har mye til felles både når det gjelder kultur, språk og verdier, og vi mente at et nordisk samarbeid ville være nyttig for å utvikle gode metoder for integrering og bidra til at våre elever og kursister raskere kunne ta del i samfunnet. All forskning viser at språk er nøkkelen til god integrering.

Målet var på lærernivå å:

- lære av hverandre
- kompetanseutvikling gjennom kollegial veiledning
- kjenne et fellesskap med sine nordiske kolleger
- motivasjon
- motiverende mål gir motiverende læring
- inspirasjon og idèer

Målet på skolenivå var å:

- skape mere motiverede elever
- støtte eleverne/kursisterne i at sette motiverende mål - og nå dem

Målet på nordisk nivå var å skape ett Nordiskt nätverk för språklärare.

For å oppnå dette var planen å møtes en gang i hvert av de ulike landene for å delta i hverandres undervisning, høre på innleide foredragsholdere, samarbeide om oppgaver, diskutere og reflektere over det vi erfarte underveis. Mellom hvert fysisk møte har vi møttes digitalt for evaluering og videre planlegging av prosjektet.

Dette kompendiet beskriver hvordan vi har jobbet i løpet av dette året.

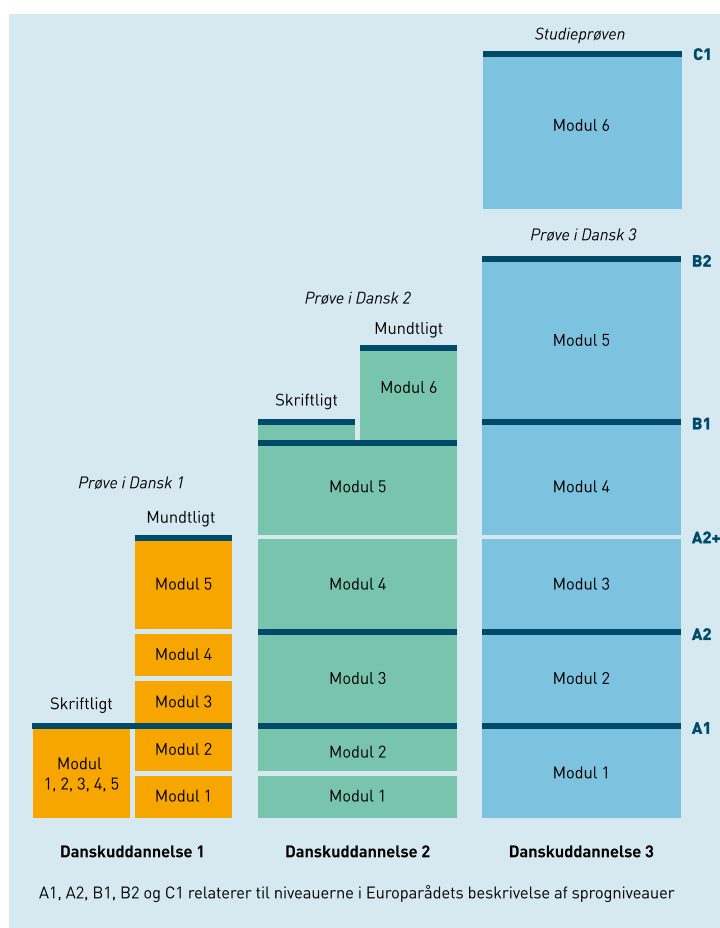
DANMARK – STUDIESKOLEN 16.-18. SEPTEMBER 2024

Tema: Motivation

Danskuddannelsessystemet for voksne udlændinge i Danmark

Modellen herunder illustrerer, hvordan danskuddannelsen (DU) for voksne udlændinge er opdelt. Danskuddannelsen er for nye borgere over 18 år. På Studieskolen er kursisterne primært selvforsørgende kursister, der har et arbejde.

Danskuddannelser til voksne udlændinge m.fl.

Ved visitation indplaceres kursisten på hhv. DU1 (ikke-alfabetiserede kursister), DU2 (alfabetiserede, men med lav eller moderat grad af sproglig bevidsthed) eller DU3 (høj grad af sproglig bevidsthed og sproglig opmærksomhed, typisk med kendskab til flere sprog og med høj uddannelse).

Hver danskuddannelse består af moduler. Hvert modul afsluttes med en officiel modultest defineret af Styrelsen for Integration og Rekruttering. Testen består af læsning, skrivning og en kombineret test af mundtlig præsentation og lytteforståelse.

Det sidste modul afsluttes med en eksamen, som er en nødvendighed ved ansøgning til permanent ophold hhv. statsborgerskab.

Visitationen til danskuddannelsen er omfattende og består af interview/samtale og opgaveløsning. Når en kursist er indplaceret på en danskuddannelse, kan denne flyttes til en anden, hvis progressionen viser sig anderledes end først vurderet.

Observation af undervisning er en god anledning til refleksion over anden og egen praksis. I Danmark besøgte delegationerne fra Norge og Sverige kursister på begyndermodulerne på både danskuddannelse 2 og 3. Dette gav anledning til kollegial sparring om progressionsforskelle og begynderundervisning, herunder forskellige metoder.

Sproglæring på Studieskolen

Siden 1977 har Studieskolen undervist i sprog, udviklet didaktik for sprogundervisning og sikret vigtigheden af fremmedsprog.

Studieskolen har omkring 5500 aktive dansk kursister på den gratis danskuddannelse.

- Kurserne betales af kommunerne
- Alle nye borgere over 18 år har fem år til at færdiggøre programmet
- Gratis, når du har modtaget dit CPR-nummer
- Selvforsøgende borgere betaler 2000 DKK i depositum
- Familiesammenførte og integrationsborgere betaler ikke depositum

Underviserne på danskuddannelsen er højtuddannede med en særlig master i dansk som andetsprog (60 ECTS), bestående af:

- Elevsprogsbeskrivelse
- Sprogtilegnelse
- Andetsprogspædagogik
- Kulturforståelse og identitet

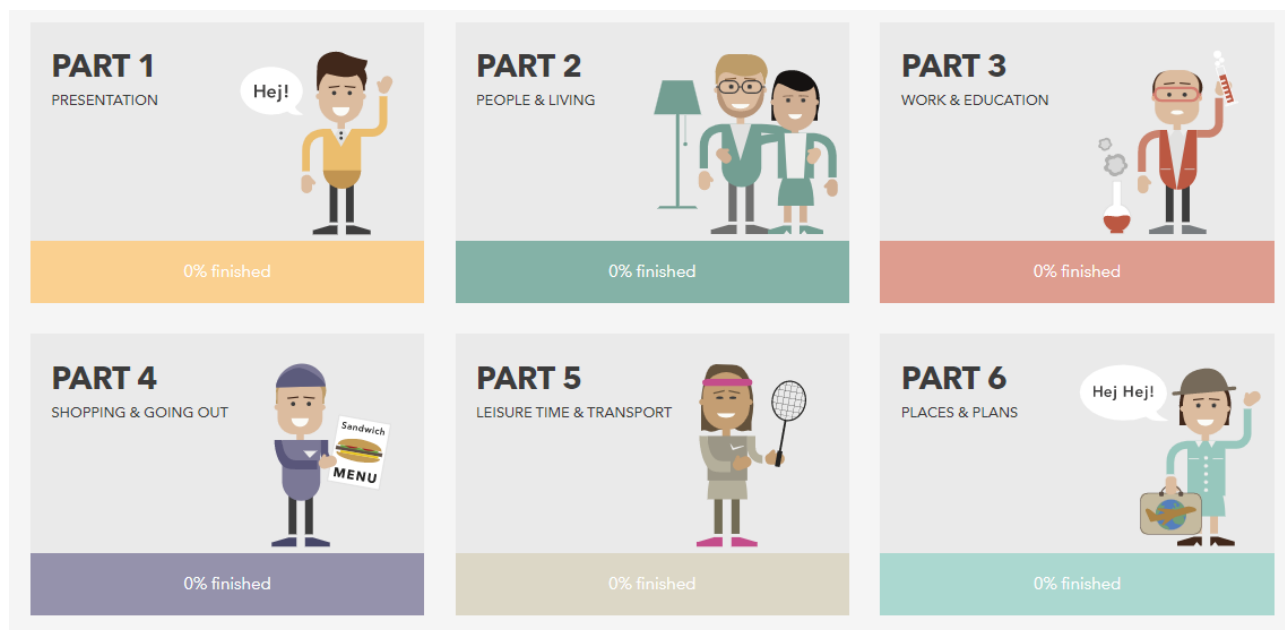
Studieskolens sprog- og tilegnelsessyn:

- Kommunikativ og funktionel tilgang
- Sprog læres gennem sociale interaktioner
- Fokus på sproghandlinger og tasks
- Der læres gennem hypoteseafprøvning gennem autentisk kommunikation

Klasserne:

- En eller to ugentlige mødegange
- Intensivt kursus med tre mødegange ugentligt
- Morgen, eftermiddag, aften eller lørdage
- Fysisk tilstedeværelse, online eller en kombination
- Der undervises på tre lokationer centralt placeret i København

Studieskolen har udviklet sit eget undervisningsmateriale til danskuddannelse 3. Det består af en grundbog, klasseaktiviteter og online-opgaver til asymmetrisk læring. Systemet hedder Danish To Go.

Tema: Hvorfor blev dette valgt og hvad vi gjorde

Dagens overskrift: Slip motivationen løs – hos eleverne

At undervise unge og voksne i et nyt sprog hænger uløseligt sammen med motivation. Vi har alle oplevet, at motivation i klasseværelset er en forudsætning for, at læring finder sted – og vi har også oplevet, at opgaver eller metoder kan demotivere kursisterne. Noget fungerer bedre end andet, og vi besluttede os derfor for at fokusere den kollegiale sparring på emnet motivation samt afprøvning på egen krop som udgangspunkt for refleksion over egen praksis samt inspiration til nye metoder i sprogundervisningen.

Med udgangspunkt i Deci og Ryans selvbestemmelsesteori og begreberne ydre og indre motivation reflekterede vi over motivation som basis for læring.

Temadagen om motivation blev forestået af Studieskolens kompetencecenter LE:V:EL med følgende refleksionspunkter og input til nye metoder:

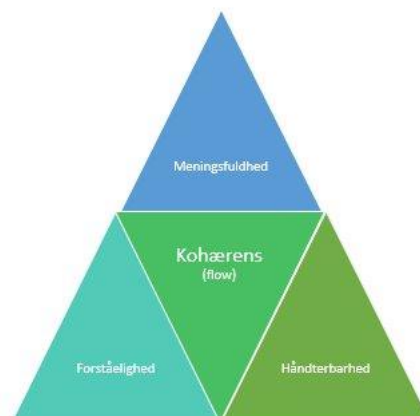
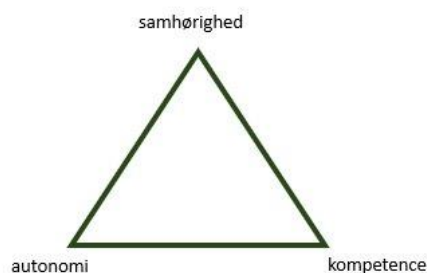
At plante motivation i eleverne: Hvordan kan jeg bringe elevernes egen motivation i spil? Vi arbejdede os ind i emnet i en kombination af korte input, refleksion og afprøvning på egen krop.

Få kursistens hverdag ind i undervisningen:

Journey mapping – en visuel metode

Hvordan kan metoden omsættes til min praksis?

Hvordan kan vi støtte eleverne i at arbejde mere selvstændigt med deres egen sproglæring – også når den bliver lidt svært en gang imellem?

Eksempler på best practice til afprøvning

Meta-observationer – hvad har vi lagt mærke til og lært? Afsluttende refleksioner om motivation på besøget i Danmark

Observation i klasserne:

Observation i klasserne. Modul 1 – underviseren brugte 'din adresse', udtale, lytteforståelse. Det er autentisk, bruge det i virkeligheden, det giver mening for dig. Mange dimensioner i netop det med adressen.

Det var vældig fint med klasseobservation – og at være en del af klassen – tættere på, hvordan det er for kursisterne at producere sproget, være en del af det, prøve det på egen krop. At blive en kursist, se det fra den anden side af bordet.

Om motivation og læring:

Konkrete øvelser, der kan anvendes.

- Det første spørgsmål: Fortæl/beret din livshistorie på 1 minut – det er ikke 'rigtigt' eller 'forkert', du bestemmer selv, hvad du deler. Kan skaleres til forskellige sprogniveauer. Få lyst til at lære noget – behovsstyret.
- Aktivere lytning og ansvarlighed for gruppen. Lytte til sin egen historie genfortalt, blive præsenteret af andre. Man viser, at man har noget at komme med – man er en med en historie, en identitet – ikke bare en, der skal lære dansk/norsk/svensk.
- Refleksion over ens egen sproglæring og at det engagerer.
- Opdelingen af motivationsbegrebet – fx konkretisere delmål; hvad kan jeg gøre med sproget i denne uge?
- Den identificerede motivation.
- Autonomien – det er ikke motiverende med meget definerende opgaver. At vi som lærere skal give slip på kontrollen, at det ikke handler om, hvad de producerer, men *at* de producerer. At der er et fælles afsæt, og så ser vi, hvordan det udvikler sig.
- At turde at give slip på styringen. Også motiverende for læreren.
- Tiltro til, at det, der sker i gruppen, er givtigt – opsamling kan være drænende, føles som kontrol, resten af klassen er passive. Måske en anden didaktisk tænkning er givtig – eleverne skal også vænne sig til en ny måde at gå i skole på. Der kan skelnes mellem opgavetyper.
- Vi oplevede selv at blive mere motiverede af en mere autonom situation end strammere rammer. Stor nytte af produktionen, at prøve det selv.
- Den positive spiral i stedet for den negative – tage udgangspunkt i det positive. Dem, der er motiverede, det, der motiverer.

- Inddrage sig selv som eksempel. Eksempler fra eget liv giver 'gratis' opmærksomhed – vi giver noget og får noget igen.
- Meningsfuldheden. Hvad er vigtigt for mig at lære? Noget, der handler om dig. Fx opgaven om adresser.
- Som underviser at stille sig selv spørgsmålet: Hvordan giver det her mening?
- Håndterbarheden – hvorfor gør vi det sådan her, hvad er målet – det eksplicitte.
- Lægge mærke til kursisterne – hvem er trykke nok til fx at sige noget i klassen.
- Aktivere grupper på en god måde.

Overordnet om Nordplus-projektet:

Interesse og inspiration i gruppen – morsomt, hyggeligt, alle deltager aktivt og bidrager

Vi er alle sammen blevet bedre til 'nordisk'. Vi taler ind i samme fag. Vi værner os til sproget.

Det er en andetsprogssituation for os – minder os om, hvordan sprogindlæring er at være i.

Konkrete forslag til afprøvning i undervisningen i tiden inden næste besøg:

Norge – Thora Storm videregående skole

- 1) Fortælle livshistorie – i niveau 1-klassen
- 2) Journey mapping – afprøves ift. samtale mellem eleven og kontaktlæreren i forlænges af test. Tilbage meldingen skal bruges til bevidstgørelse af sprog niveau og ansvar for egen sproglæring.
- 3) Præsentere for kolleger – inspiration – konkretisering af motivation inspireret af de spørgsmål, vi havde med Christoph (underviseren fra LE:V:EL).

Sverige – Liljeholmens gymnasium

- 1) Journey mapping – afprøves i en klasse, to elever sammen. Fokus på, hvor der kan læres svensk i andre situationer.
- 2) Præsentere for kolleger – inspiration – konkretisering af motivation inspireret af de spørgsmål, vi havde med Christoph
- 3) Arbejde med begrebet meningsfuldhed – for kursisterne og for os som undervisere

Danmark – Studieskolen

- 1) Journey mapping – afprøves på danskuddannelse 2
- 2) Motivationen – hvad vil du bruge dansk til?
- 3) Journey mapping afprøves på exchange students (danskuddannelse 3 modul 1) med fokus på deres hverdag – give afsæt for undervisning ift. hvad de gerne VIL lære.
- 4) Lade kursisterne angribe opgaverne mere frit, mindre kontrol, større autonomi, kun samle op i plenum, når det giver mening. Afprøve metakommunikation om motivation.

Øvelser fra LE:V:EL til afprøvning mellem besøg:

Journey Mapping – Min dag

I denne øvelse skal du få øje på situationer i din hverdag som du kan udnytte til træning af dit danske (svenske/norske) sprog.

Arbejd sammen i par

Tid: 30 min per. interview

1. Vælg en typisk hverdag i dit liv. Du skal fortælle og beskrive din typiske dag til din makker.

2. Den ene interviewer og tegner – den anden fortæller om sin dag.

Skab et flow og få så mange detaljer med som muligt (transport, hvem møder du undervejs, er der noget, du altid gør; fx. køber kaffe, går med hunden, afleverer børn etc.).

Tid: 10-15 min.

3. Når hele dagen er tegnet, så gå tilbage og se hvor der i løbet af dagen kan være plads til at øve mere dansk.

Tegn de 'nye' ting med en anden farve.

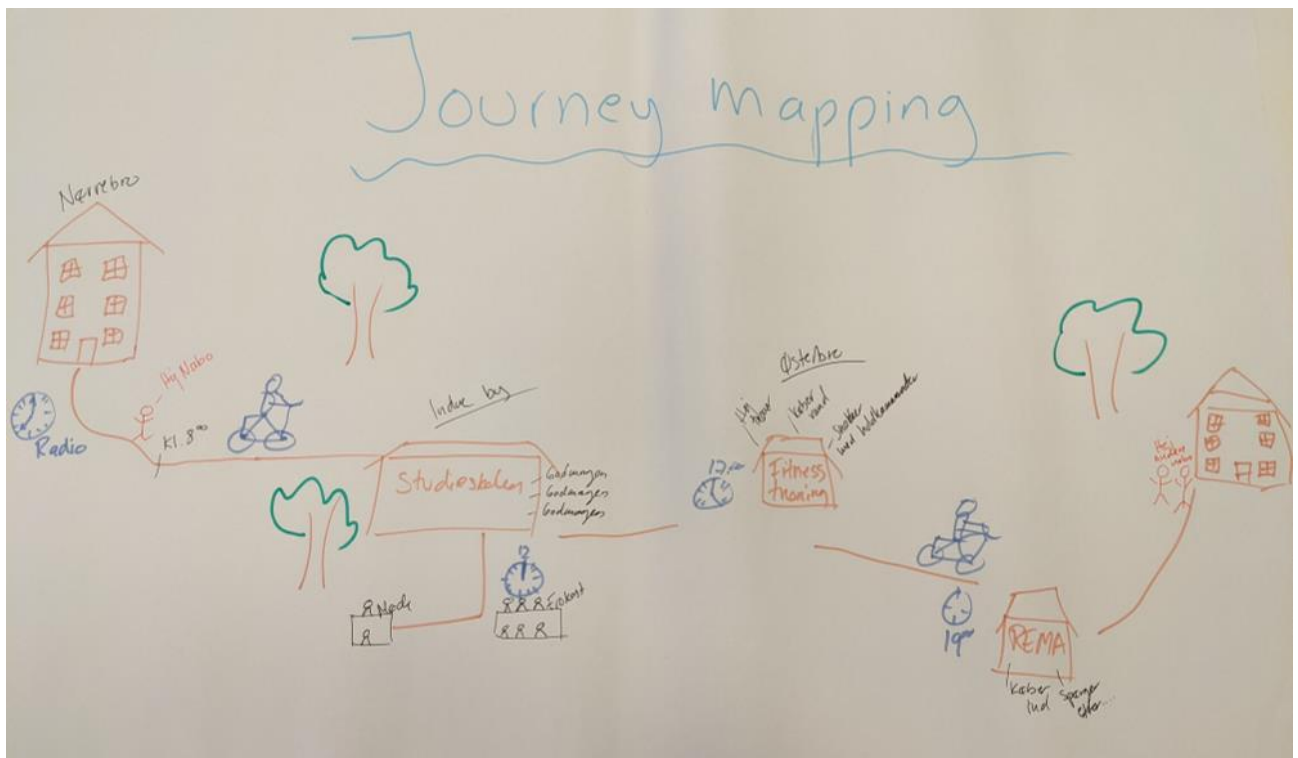
Tid: 10 min.

4. Byt rolle og lav øvelsen igen

5. Lav en 'one-shot' video med din telefon.

Hver person beskriver sin egen dag imens den anden optager.

Tid: 2 min. per person.

Gode grunde til at lære tysk (eksempel – skiftes ud med målsproget)

Tænk over, hvilke gode grunde der er til at lære tysk. Tal med en kammerat om det. Vær nysgerrig, åben og lyttende. I behøver ikke bruge alle spørgsmålene – og der er også plads til andre spørgsmål, I kunne komme i tanker om.

Forslag til spørgsmål:	Skriv de svar, du synes er vigtigst, her:
Nævn mindst tre situationer, hvor du synes, det giver mening at kunne tysk.	
Hvilke eksempler har du selv oplevet? Nævn mindst to.	
Hvilke fordele ved at kunne tysk kan du se i din videre uddannelse, din fritid eller et fremtidigt job?	
Hvad kan du lide, når du bruger tysk?	
Hvad med andre sprog?	
Hvad kan du bruge tysk til i din fritid eller fremtid?	
Hvordan kan du bruge tysk som en del af din uddannelse eller dit job?	
Hvad kan du lide, når du lærer noget nyt (også andet end sprog)?	
Hvordan kan det bruges, når du skal lære tysk?	
Hvad kan du ellers lide ved at lære et sprog?	
(Plads til andre spørgsmål)	

Det synes JEG er sjovt ved at lære noget nyt

Tænk over, hvad du godt kan lide ved at lære noget nyt – ikke kun sprog. Tal med en kammerat om det. Vær nysgerrig, åben og lyttende. I behøver ikke bruge alle spørgsmålene – og der er også plads til andre spørgsmål, I kunne komme i tanker om.

Forslag til spørgsmål:	Skriv de svar, du synes er vigtigst, her:
Hvad kan du godt lide at lave i din fritid? Hvad kan du lide ved det?	
Hvilke fag kan du godt lide i skolen/på din uddannelse? Hvad kan du godt lide ved dem?	
Når du skal lære noget nyt – altså andet end sprog – hvordan gør du det? Giv gerne eksempler.	
Når du skal lære noget på et nyt sprog, hvordan gør du det?	
Hvad kan du lide, når du bruger et nyt sprog?	
Hvad kan du lide, når du lærer et nyt sprog?	
Er der noget, som du synes er svært eller kedeligt ved at lære sprog?	
Hvilke af de ting, som du kan lide, kan hjælpe dig med at lære et nyt sprog?	
Hvordan kan du gøre det konkret?	

Hvad kan andre (lærer, klassen, venner, familie) hjælpe dig med?	
Hvad kan de få ud af det? / Hvad vil du få ud af det?	
(Plads til andre spørgsmål)	

Mine konkrete mål med at lære et nyt sprog

Tænk over alt det, du selv og de andre har talt om. Og tænk så over, hvad du synes er det vigtigste for dig, mens du udfylder svarene på disse spørgsmål.

Spørgsmål:	Svar:
Mit overordnede mål: Hvad vil jeg gerne bruge tysk til – en gang i fremtiden?	
Mit konkrete mål: Hvad vil jeg gerne lære i år?	
Mine 'øer af egen motivation': Hvad synes jeg er sjovt at arbejde med, og hvordan vil jeg gerne bruge det?	
Mine 'støtter': Hvem eller hvad kan hjælpe mig?	

STOCKHOLM – LILJEHOLMENS GYMNASIUM 13-15 NOVEMBER 2024

Skolan i Sverige

Grundskolan

Efter förskoleklass börjar barnen i den nioåriga grundskolan, som sträcker sig från årskurs 1 till 9. Skolplikten gäller från förskoleklass till årskurs 9, vilket innebär totalt tio års obligatorisk skolgång. Från och med årskurs 6 får eleverna betyg (A-F, där A-E är godkänt och F underkänt). Det finns både kommunala och fristående skolor (friskolor), men alla måste följa samma läroplan och regler.

Gymnasieskolan

Efter grundskolan kan eleverna välja att fortsätta till gymnasieskolan, som är frivillig och avgiftsfri.

Gymnasieskolan är treårig och förbereder antingen för vidare studier på universitet/högskola eller för ett yrkesliv. Det finns ett stort antal nationella program (både högskoleförberedande och yrkesförberedande) samt introduktionsprogram för elever som behöver komplettera sina grundskolebetyg.

Högre utbildning och vuxenutbildning

Efter gymnasieskolan kan man fortsätta till yrkeshögskola, högskola eller universitet. Det finns även kommunal vuxenutbildning (komvux) för vuxna som vill komplettera sin utbildning eller läsa in gymnasieexamen, samt folkhögskolor som erbjuder flexibla kurser och utbildningar.

Sammanfattningsvis är det svenska skolsystemet uppbyggt med fri och obligatorisk grundutbildning, med möjlighet till vidare studier på frivillig basis. Staten styr genom lagar och läroplaner, medan kommunerna har huvudansvaret för de kommunala skolorna.

Nyanlända elever i Sverige har flera möjligheter att lära sig svenska och integreras i skolan.

Målet är att de snabbt ska kunna tillgodogöra sig undervisningen och utveckla både svenska språket och sina kunskaper i olika ämnen.

Här är de viktigaste möjligheterna:

Svenska som andraspråk (SVA)

Detta är ett centralt ämne för nyanlända elever. Undervisningen i SVA är behovsprövad, vilket innebär att eleven får läsa ämnet så länge hen behöver det.

Studiehandledning på modersmålet

För att underlätta kunskapsutvecklingen i olika ämnen kan nyanlända elever få **studiehandledning på sitt modersmål**, eller på sitt starkaste skolspråk om det är ett annat än modersmålet. Detta är en viktig resurs som hjälper eleven att förstå ämnesinnehållet samtidigt som det svenska språket utvecklas.

Studiehandledning ges om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i ett eller flera ämnen.

Modersmålsundervisning

Barn med ett annat modersmål än svenska ska ges möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. Modersmålsundervisning syftar till att bidra till god språk-, kunskaps- och identitetsutveckling, samt att skapa trygghet och öka förståelsen mellan olika kulturer.

Introduktionsprogram (för gymnasieelever) *Liljeholmens gymnasium*

För nyanlända ungdomar som inte är behöriga till ett nationellt gymnasieprogram finns olika **introduktionsprogram**. Dessa program syftar till att ge eleven möjlighet att bli behörig till ett nationellt program, eller att förbereda för arbetslivet. Det finns fyra typer av introduktionsprogram, varav **Språkin introduktion (IMS)** har ett särskilt fokus på svenska språket. Här läser eleverna svenska som andraspråk tillsammans med andra ämnen som engelska och matematik.

Svenska för invandrare (SFI)

SFI är en kommunal vuxenutbildning i svenska för dig som inte har svenska som modersmål. Även om SFI främst riktar sig till vuxna, kan vissa ungdomar på introduktionsprogram (som Språkin introduktion) läsa SFI-kurser. Utbildningen syftar till att ge grundläggande kunskaper i svenska språket för att kunna kommunicera i vardags-, samhälls- och arbetslivet.

Bygga svenska – tema på Liljeholmens gymnasium

Vi valde att presentera bedömningsmodellen, Bygga svenska.

Den är framtagen 2017 som ett stöd för oss lärare att bedöma nyanlända elevers utveckling i svenska språket – från nybörjarnivå till avancerad nivå. Att synliggöra språkutvecklingen för inläraren menar vi kan vara motivationshöjande.

Syftet med Bygga svenska är att hjälpa lärare att kartlägga och följa nyanlända elevers språkutveckling i svenska. Det är alltså ett verktyg för att ge lärare underlag för att bedöma var en elev befinner sig i sin språkinläring, oavsett om eleven är helt ny i Sverige eller har varit här en tid.

Bygga svenska bygger på en modell som delar in elevens språkutveckling i **fem steg**. Dessa steg är inte strikta åldersnivåer, utan beskriver snarare successiva faser i språkinläringen. Varje steg beskriver vad en elev förväntas kunna klara av inom de fyra språkliga färdigheterna:

1. **Lyssna**
2. **Tala**
3. **Läsa**
4. **Skriva**

För varje färdighet och varje steg finns tydliga observationspunkter och exempel på elevbeteenden. Lärarna observerar eleverna i konkreta undervisningssituationer och markerar vilka observationspunkter eleven behärskar. Det är alltså inte ett "test" i traditionell mening, utan snarare en systematiserad observation i autentiska sammanhang.

De fem stegen kan sammanfattas så här:

- **Steg 1: Grundläggande förståelse och kommunikation.** Eleven är ny i språket och använder enstaka ord eller fraser.
- **Steg 2: På väg i språket.** Eleven förstår anpassat tal och kan använda frekventa ord och enkla meningar.
- **Steg 3: Aktiv i språket.** Eleven kan kommunicera mer självständigt och förstå något mer komplexa texter och samtal.
- **Steg 4: Behärskar språket i vardagen.** Eleven kan kommunicera relativt obehindrat i vardagliga situationer och följa mer komplexa resonemang.
- **Steg 5: Kommunicerar i olika sammanhang.** Eleven har god språkfärdighet och kan använda svenska i de flesta skolämnena och sociala sammanhang.

För nordiska lärare kan Bygga svenska kännas både bekant och annorlunda. Många nordiska länder har liknande utmaningar med flerspråkiga elever och behovet av att stödja deras språkutveckling. Principerna om att anpassa undervisningen och att följa progressionen är universella. Lärarna från Norge och Danmark skulle kunna jämföra detta med sina egna länders system för kartläggning av andraspråksutveckling. De kanske reflekterar över hur "Bygga svenska" specifikt synliggör progressionen i andraspråksutvecklingen eller de som är helt nya i språket, vilket kan vara en utmaning i alla nordiska länder.

En sådan analys skulle ge värdefulla insikter i både de svenska sva-klassrummen och hur bedömningsstöd som "Bygga svenska" kan fungera som en katalysator för att förbättra andraspråksundervisningen i ett nordiskt perspektiv.

Vilka likheter finns i andraspråksutveckling mellan svenska, norska och danska? Kan vi dra lärdomar av varandras erfarenheter med att undervisa i respektive andraspråk, utifrån de gemensamma principer som "Bygga svenska" lyfter fram och är de motivationshöjande?

Detta var frågor vi ställde och som vi försökte svara på genom att tilldela våra gäster observationspunkterna för Bygga svenska samt delade in dem i grupper om två. Därefter fick de besöka lektioner med elever som befinner sig på Steg 1, Steg 2 och Steg 3. De besökte ett flertal lektioner och ombads granska observationspunkterna utifrån rubrikerna "talat språk", "läsa", och "skriva," där talat språk omfattar såväl tal och hörförståelse som muntlig interaktion. Besöken avslutades med diskussion om språkinläring i storgrupp bland oss projektdeltagare. I grunden handlar det om att se sin egen verksamhet genom andras ögon, vilket ofta är det första steget mot innovation och förbättring.

Workshop

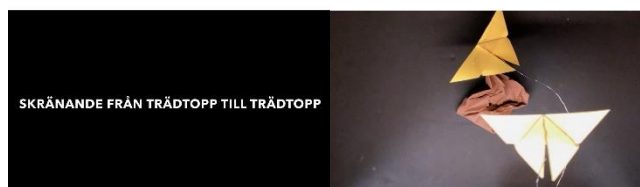
"Bygga svenska" handlar också om att stärka och utveckla det svenska språket och den svenska identiteten och för att göra besöket mer lustfyllt och mindre abstrakt och inte enbart fokusera på grammatik och ordlistor, fick våra gäster uppleva språket i ett mer konstnärligt sammanhang. De fick arbeta med kombinationen animation och poesi.

Vår ambition var att animerad konstfilm i kombination med poesi kunde vara ett innovativt och engagerande sätt att öka förståelsen för nordiska språk och kulturer. Genom att förena det visuella och det språkliga kan man skapa en mer minnesvärd inlärningsupplevelse som i "det bästa av världar" kan öka motivationen till att lära sig ett nordiskt språk.

Vidare kan animerad konstfilm med nordisk poesi fungera som en bro mellan olika nordiska språk. Teman och visuella stilar kan ha gemensamma drag som underlättar förståelsen över språkgränserna, samtidigt som de unika språkliga uttrycken lyfts fram.

Sammanfattningsvis erbjuder kombinationen av animerad konstfilm och poesi en kraftfull metod för att öka förståelsen för nordiska språk. Genom att aktivera både syn och hörsel, skapa kulturell kontext och göra inläringen mer engagerande, kan denna konstform bidra till en djupare och mer meningsfull språkinlärningsupplevelse. Det är ett kreativt sätt att väcka intresse för de nordiska språken och öppna dörrar till deras rika kulturarv och sist men inte minst öka motivationen till att lära sig ett nordiskt språk.

Resultatet av denna workshop blev fem starka animationer och tolkningar av dikter skrivna av svenska poeter; Karin Boye, Tomas Tranströmer och Kristina Lugn.

Meta-observationer

De norska och danska lärarna bidrog med sina perspektiv och frågeställningar kring undervisning av nyanlända, vilket ledde till givande jämförelser och nya insikter. Deras närvaro skapade en unik spegel där både gästerna och värdar reflekterade över likheter och skillnader i språkinlärning och pedagogiskt arbete inom Norden. Det fanns en igenkänning av grundläggande didaktiska principer, men också en nyfikenhet kring specifika metoder för att hantera den språkliga mångfalden. De uppmärksammade hur mycket eleverna fick prata och i vilka typer av situationer. De la märke till hur läraren stöttade eleverna i att förstå och uttrycka sig muntligt, deras blick fångade detaljer som kan tas för givna av svenska lärare. Deras reflektioner kom att cirkulera kring materialets praktiska tillämpning och dess effekter på undervisningen.

Att fokusera på progression och att tanken att språkinlärning sker i steg, från enklare till mer komplexa nivåer, är universell. Bygga svenska visualiserar detta med sina fem steg, men konceptet med en "stege" för språkutveckling finns i många länders läroplaner.

Det här gav en ökad medvetenhet om den nordiska gemenskapens potential för erfarenhetsutbyte och gemensam utveckling inom språkinlärning. Det handlar om att förstå elevens progression och att anpassa undervisningen därefter, vilket är centralt i alla nordiska skolsystem.

I korthet kunde de nordiska lärarna se likheter i Bygga svenska genom att känna igen de pedagogiska principerna, de språkliga aspekterna och de praktiska utmaningarna som bedömningsstödet syftar till att hantera.

Observationspunkter för Lyssna och tala STEG 2

[illegible]

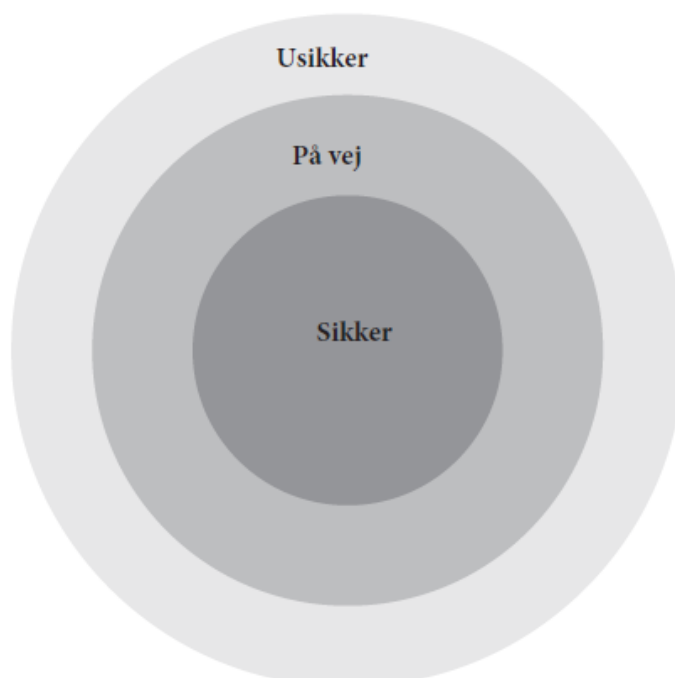
Progressionsrapport från våra danska kollegor

Målskiven - DU 2 modul 4

--	--

Navn: _____	Datoer:	<i>Dags dato</i>	Dato sidst*	Næste dato
-------------	---------	------------------	--------------------	------------

1. Jeg kan skrive en email .
2. Jeg kan læse en tekst og svare på spørgsmål.
3. Jeg kan forstå og tale med andre.
4. Jeg kan bøje verberne i nutid, før nutid, datid og fremtid.
5. Jeg kender til og kan bruge inversion, når jeg skriver.
6. Jeg kender de forskellige former af adjektiver og kan bruge dem, når jeg skriver .

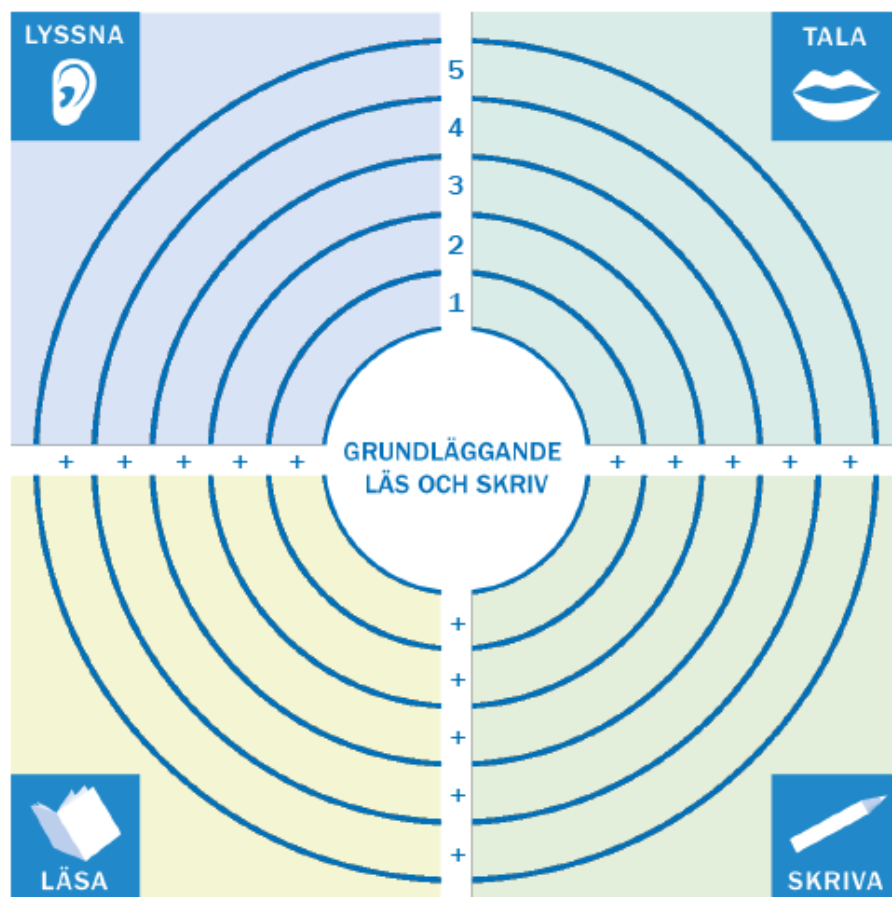
Sammanställning av elevens språkutveckling

Elevens namn: _____

Avstämning: _____

Datum: _____

Lärare: _____

Var är jag nu?	Vart ska jag?	Hur gör vi?
Du har visat att du ...	Nästa steg är att ...	Skolan ska ...

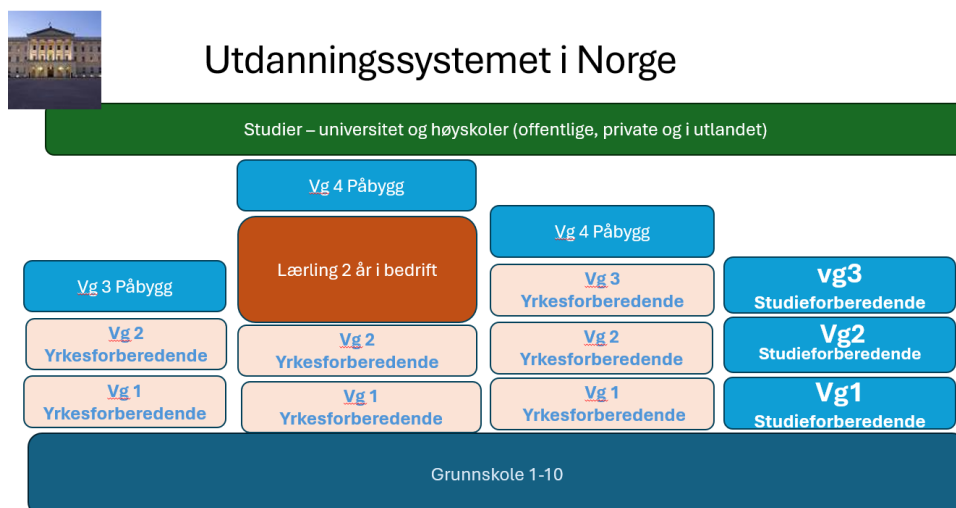
NORGE – THORA STORM VGS 23.-25. APRIL 2025

Tema: virkelighetsnær opplæring

Norge valgte dette temaet fordi det er et satsningsområde ved Thora Storm videregående skole å bedre knytte sammen den undervisningen elevene får i skolen med den praksisen de har utenfor skolen. Dette for å gjøre det teoretiske de lærer i skolen mer relevant for praksis, og praksis mer relevant for teorien de lærer i skolen.

Det norske utdanningssystemet for minoritetsspråklige elever med norskopplæring og særskilt språkopplæring.

Modellen under illustrerer hvordan det norske utdanningssystemet er bygd opp.

Overgangstilbud for nyankomne innvandrerungdommer

Hovedstrategien for opplæring og inkludering av nyankomne innvandrerungdommer i videregående opplæring i Trøndelag er at de deltar i et overgangstilbud før de begynner i ordinær videregående opplæring. Trøndelag fylkeskommune tilbyr to ulike overgangstilbud: Et overgangstilbud som i hovedsak er rettet mot nyankomne med manglende språklige forutsetninger i norsk. Og et overgangstilbud som er rettet mot nyankomne som trenger mer grunnskoleopplæring for å kunne fullføre videregående opplæring. (Regional veileder, Trøndelag)

Overgangstilbud for ungdom i alderen 16-19 år med kort botid i Norge

Opplæringstilbudet for minoritetsspråklige elever ved Thora Storm videregående skole.

Elevene i overgangstilbudet går i en klasse med maksimalt 22 elever, og har undervisning 24 timer i uken i en språkklasser med 22 elever. Dette skoleåret har vi kun ukrainske elever i denne klassen. Elevene er mellom 16 og 23 år, og har med et språknivå som ligger på -A1 til B1-. Noen av elevene har kun fullført grunnskole, noen gjør ferdig videregående skole i hjemlandet over nett, andre er ferdig med videregående skole og noen få har ett år på universitet. Disse elevene går nå på et rent språkkurs, med mål om å lære nok språk til å kunne starte enten i videregående opplæring eller ta det som på norsk kalles 6-pack-ordningen, som kvalifiserer dem til høyere utdanning på universitet. Selv om det er norsk som er det gjennomgripende faget, har elevene også matematikk og naturfag, med mål om å lære fagrelevante begreper for videre skolegang, samt engelsk, kroppsøving og utdanningsvalg. Thora Storm er det vi kaller en “bufferskole” for ivaretagelse av minoritetsspråklige elever med behov for å lære norsk i byen. Dette betyr at det er to andre skoler som har flere språkklasser og andre overgangstilbud enn oss. De har i større grad muligheten til nivådeling etter inntak og i løpet av skoleåret, da elevene har ulik progresjon.

Fordi det i Norge ikke er krav om norsk på B1-nivå for inntak i ordinær videregående opplæring, er det mange minoritetsspråklige elever som velger å starte i videregående opplæring med lavere språknivå. Thora Storm videregående skole har mange av disse elevene, særlig på helsefaglig program. De elevene som skårer under B1 på språktest/migratest eller av lærer vurderes å ikke ha god nok norsk for å ha tilfredsstillende utbytte av ordinær opplæring, får vedtak om særskilt språkopplæring. De får da undervisning i det vi kaller særskilt norsk sammen med lærer i liten gruppe, der det arbeides med funksjonell norsk opp mot eksempelvis programfag, og da ofte fagbegreper. Disse elevene har etter opplæringsloven rett til å bruke lengre tid på videregående opplæring, på bakgrunn av vedtaket om særskilt språkopplæring. Det er en rett få elever benytter seg av, fordi de ønsker å komme raskt ut i jobb eller videre studier.

Virkelighetsnær opplæring/relevans i opplæringen.

Bakgrunn for valg av tema:

I særlig overgangstilbudet, men også hos minoritetsspråklige elever i de ordinære klassene, har skolen observert høyt skolefravær som en utfordring for læring og gjennomføring. Lærere opplever svært lav motivasjon for å lære bedre norsk og eierskap til egen språkprogresjon. Elevene i ordinær opplæring, vil ikke få opplæringen bestått, og dermed ikke vitnemål/diplom, dersom de har over 10% ugyldig fravær. Elevene i overgangstilbudet har ikke denne type restriksjon, og kan dermed være borte fra skolen uten andre konsekvenser enn at de lærer mindre. For å minske fraværet, realitetsorientere elevene om muligheter og begrensninger, øke motivasjonen for læring og dermed også muligheten for gjennomføring, har Thora Storm satt fokus på å gjøre opplæringen mer virkelighetsnær og relevant for det skoleløpet eleven går.

Relevans i opplæringen er knyttet nært opp mot danskenes tema om motivasjon, og Deci & Ryans selvbestemmelsesteori, og handler om at lærestoff og metoder har betydning for elevene, både i deres nåværende og fremtidige liv. Det skaper mening, motivasjon og mestringsfølelse, og kan påvirke elevens holdning til skolen og fremtidige planer. (Utdanningsdirektoratet, 2022) Når elever opplever at lærestoffet er relevant og de ser nytten av det, antar man at de blir mer motivert og opplever mer mestring. Dette kan igjen føre til bedre læringsresultater og økt skoleglede.

I yrkesfaglig opplæring er relevans ofte knyttet til yrkesrelevansen. Det betyr at lærestoffet har betydning for det yrket elevene skal utdanne seg til. (Nilsen, S. E., & Haaland, G. (2013). Læring gjennom praksis - Innhold og arbeidsmåter i yrkesopplæringen. Oslo: Pedlex.) Relevans kan praktiseres gjennom å bruke fagstoff, læringsmetoder, læringsarenaer og fagterminologi som har betydning for fremtidig yrkesutøvelse og voksenliv. Det er også viktig å ta utgangspunkt i elevens forståelse, erfaringer og ferdigheter. (Lønne Christiansen og Fjeld, Bedre Skole 4-2016,)

I arbeidet for en mer realitetsnær og relevant opplæring, valgte Thora Storm videregående skole 3 fokusområder vi ville presenterte for våre nordiske kolleger:

- 1) Praksis, og forberedelse til praksis i lokaler med mulighet for øving
- 2) Case-arbeid knyttet til problemløsning i praksis Thora Crest
- 3) Språkkafé med målsettinger som inkludering, språklæring i praksis og kommunikasjon

Gjennom nettopp praksis, casearbeid og språkkaféer, ønsker skolen å jobbe med integrering og inkludering, som kan føre til at elevene lettere seg selv som aktiv deltaker i et fellesskap, både i klasserommet, skolefellesskapet og i arbeidslivet de skal ut i, og dermed motiveres for opplæring og gjennomføring.

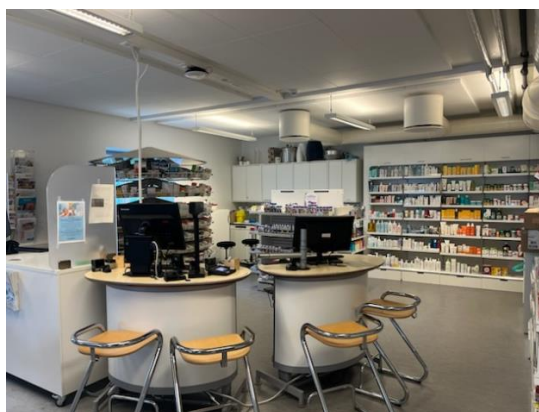
1.1. Praksis:

Tre elever med kort botid, fra henholdsvis Kongo, Afghanistan og Syria, fra helseservicefag, tannhelsesekretær og helsesekretær, deltok i et panelintervju med rådgiver, der de raskt tok oss inn i deres opplæringsreise, fra hjemlandet og til siste år på Thora Storm vgs. Elevene, som har ulik skolebakgrunn og hjemmemforhold, reflekterte med utgangspunkt i spørsmål fra rådgiver, våre nordiske gjester og hverandre, sammen om hva som har fremmet god læring, hva som har motivert dem og drevet deres lærelyst og hva som har vært kompliserende faktorer.

Alle tre elevene dro fram kombinasjonen av skolelæring/øving og praksis i bedrift som en svært gunstig faktor. En av elevene uttrykker at «Jeg liker jo best praksis jeg da. Skulle gjerne hatt mye mer av det. Jeg liker å snakke med kunder og liker å hjelpe dem. Jeg syns skole er litt mer kjedelig. Men samtidig er det bra med skole. Der lærer jeg fagbegrepene. Og jeg får hjelp til å øve på dem. Så kommer jeg i bedriften. Der observerer jeg kollegene mine snakke sammen og bruke fagbegrepene. Og så observerer jeg når de snakker med kundene. Da bruker de ikke fagbegreper men et språk kundene forstår. De må jo det. Kunne begge deler. Og tilpasse etter hvem de snakker med. Det er veldig lærerikt for meg å lære på denne måten. Da lærer jeg både fagbegrepene godt og skjønner godt hva de betyr på dagligspråket.» Eleven snakker her om mesterlæring i et praksisfellesskap

En annen av elevene sier at «...det var mye lettere for meg på skolen. Jeg er litt sjenert og syns praksis med kunder var krevende. Samtidig er det i praksis jeg får bruke språket og det lærer jeg veldig mye av. Jeg har fått veldig gode tilbakemeldinger av veilederen min, og det motiverer meg. Nå tør jeg snakke med kunder. Uten at det er vanskelig. Og jeg har fått fast jobb i bedriften når jeg er ferdig på skolen.»

Elevene som går på disse programmene har alle verkstedrom, hvor de kan øve på det som skal skje før praksis, eller det de opplever er vanskelig i praksis. Rommene er autentiske forværelser til lege/laboratorium, apotek eller tannlegekontorer. Her øver de med lærer eller medelever. På denne måten blir opplæringen relevant for det eleven møter i praksisfellesskapet, og praksisfellesskapet relevant for den opplæringen eleven har i skolen.

Verksted i klasserom for vg3 apotekteknikk og helsesekretær

2.1. Casearbeid (Thora Crest)

Lærer Tone Storslett fra helseservicefag, orienterte oss om tverrfaglige arbeid med Thora Crest.

Mål: Dybdelæring – robusthet – virtuositet

Overstående mål til når Thora Crest- teamet retter undervisning og læring mot: *Education is not the learning of facts, but the training of the mind to think.*

Thora Crest er en metode for å favne mangfoldet i et klasserom, og for å forberede elevene på arbeidslivet, har vi titulert; Thora Crest. Thora Crest handler om en familie som har et utall med utfordringer både psykisk og fysisk. Innholdet i familiens slektstre er tatt med utgangspunkt i læreplanen LK20 og vektlegger spesielt de tverrfaglige temaene (folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap, samt bærekraft), samt grunnleggende ferdigheter (lesing, skriving, digitale ferdigheter og regning). For hvert familiemedlem må elevene kartlegge situasjonen, foreslå ulike løsninger og tiltak. Elevene svarer på oppgaven ut fra sine yrkesønsker, og slik blir besvarelsene forskjellige.

Det betydningsfulle med å fremme den frie tanke, fremfor bruk av fasit, er at det bidrar til deltagelse, utforskning, og rom for å utfolde personlige tanker og meninger. Besvarelsene blir også forskjellige innen samme yrkesgruppe, da et viktig poeng er å fremme elevens perspektiver (eleven som subjekt), utvalg av kunnskap som baserer seg på elevens interesse og valg av løsningsforslag (kvalifisering), og til slutt de normer og verdiene som gjelder for det felleskapet de er, og blir en del av (sosialisering). Under punktet om sosialisering handler det om læring som handler om hva som forventes av elevene i skolen, og i arbeidslivet. Her kommer også dybdelæringens prinsipper inn: kreativitet, samarbeid, kritisk tenkning, medborgerskap, kommunikasjon, og det å bygge karakter (lære å lære, ansvar, integritet og utholdenhet). Ved å gjenta oppgaver som inneholder de samme rammene/retning, er prosessorientert, og som samtidig fremmer elevens ansvarlighet og selvstendighet via eierskap i egen læreprosess, bygges robusthet.

Skal Thora Crest-metoden lykkes er relasjon mellom elev-lærer avgjørende. Et moment hentet fra Involveringspedagogikken er at det først og fremst er lærerens evne til å involvere seg med elevene som er avgjørende for mestring og motivasjon. Involvering, og gjennom den oppnåelse av en identitet (subjektet), kommer før faget. Det er først etter at en identitetsutvikling holder på å bli klarlagt at fagene blir viktige, yrkesvalg realistisk, og av betydning for elevene. Hvis yrkesvalget ikke holdes varmt i en dialogbasert undervisning med søkelys på eleven som subjekt, vil veien til å realisere seg selv bli blokkert.

2.2. Læreren

Læreren er den som skal vise retning, sørge for forutsigbarhet, og la eleven vokse med arbeidsoppgavene de blir gitt. Dette betyr en dialogisk, til tider filosofisk, og løsningsorientert holdning til lærestoff og utvikling av elevenes yrkesidentitet. Elevene må inviteres inn i arbeidsoppgavene ved å problematisere sammen (elev-lærer, elev-elev), og det må legges til rette for kreativ problemløsning ved hjelp av prosjektbasert læring. Virtuositet hos læreren kan bli den avgjørende faktoren for om prosjektbasert læring bidrar til dybdelæring og robusthet hos elevene. Om virtuositet handler det blant annet om bruk av takt. Takt handler om lærerens evne til å handle klokt, følsomt og situasjonstilpasset i møte med elevene – altså å gjøre det rette, på rett måte, til rett tid, med omtanke. For å utvikle takt hos læreren, behøves kollegial støtte for å bli trygg i utvikling av egen pedagogisk dømmekraft

2.3 Språkutfordringer, adhd, dysleksi mm. møter vi slik:

- Bruk av visuelle støtteverktøy (bilder, videoer)
- Multimodale ressurser bilder, videoer, sansene, tekst, kroppsspråk (kunst, bevegelse)
- Vi må koble på elevens forkunnskaper, erfaringer

- Forklaring av ord i situasjoner med faglige og hverdagslige eksempler.
- For de aller fleste dreier det seg om at de ikke har «grunnmuren» i det norske språket på plass, noe som gjør at de ikke har knagger å henge den nye kunnskapen på.
- Muntlige samtaler om reelle arbeidsoppgaver hentet fra de ulike yrkene
- La elevene bruke hjelpemidler på 1. språk
- Rollespill og gruppearbeid for å bruke språket i praksis. Sosiale felleskap og dialog blir essensielt.
- Bruke roboter for forståelse

Språkopplæring handler om mer enn kommunikasjon – det er et verktøy for å delta i arbeidslivet. Forstår eleven betydningen, og bare mangler ordet? Eller er ord, og innhold ukjent? Kartlegging av språkferdigheter er viktig. Har eleven dårlig ordforråd bare på norsk, eller også på morsmålet? Begrepsforståelse er essensielt for å håndtere arbeidsoppgaver i helsesektoren. Det blir derfor viktig å la elevene opparbeide tillit til sine språklige ferdigheter gjennom støttet og variert undervisning. Andrespråksinnlæring styrker elevens selvtillit og fremmer deres muligheter på arbeidsmarkedet.

3.1. Språkkafé

Skolen har over flere år opplevd stort skolefravær hos elevene i språkklassen, og samtidig sett at de ikke er like inkludert i skolemiljøet som en kunne ønske. Elevene har eksempelvis blitt invitert med i skolens ulike elevlag (fotball, bridge, sjakk, karaoke, bading, brettspill, basket osv), har klasserom ved siden av andre klasser, vært med på fellesarrangementer, men synes allikevel å holde seg mest for seg selv.

De av elevene som har stort skolefravær, har også lav progresjon i språklæringen. Det er vanskelig å veilede dem for videre opplæring, og de mener selv de kan være klar for videregående opplæring selv om de er på nivå A1.

For å legge til rette for å bli bedre kjent med elever på egen alder og praktisere norsk, har skolen gjennomført hyppige språkkafeer i regi av skolebibliotekaren der disse elevene har samarbeidet med

elever fra vg1 eller vg2 helse, eller vg1 fbie (Frisør- blomster-, interiør og eksponeringsdesign). Elevene fra helse eller fbie har på sin side arbeidet med mål fra kommunikasjonsfaget i disse timene.

Mens elevene i språkklassen har arbeidet med å lære seg relevante ord og fraser i forkant av språkkafeene, har elevene fra helse og fbie, arbeidet med de samme temaene, men med mål om å kommunisere om temaene som de ville gjort til en kunde/en bruker fra utdannelsesretningen de går på. Mens elevene i språkklassen eksempelvis lærer seg ord for mat og kroppsdelar, lærer elevene i helse hva matvarene inneholder og hvordan de påvirker helse.

Tema for språkkafeene har vært:

- Luciafeiringen: bake lussekatter og spise sammen. Smake og kåre den beste julebrusen ved diskusjon om hva som smaker godt, hva man liker, og avstemning.
- Juleverksted: tradisjoner i ulike land. Hvilke høytider feirer ulike nasjonaliteter og hvordan gjør man det. Lage julepynt og spise pepperkaker.
- Frukt og helse. Hva man liker og hvorfor man liker det
- Kropp og helse. Kroppsdelar og hva man sier når man er syk og går til legen
- Det som gjør meg glad
- Ukrainsk matverksted. Lese oppskrifter, handle på butikken og lage ukrainske retter

Til språkkafeene lager bibliotekar samtalekort med ulik vanskelighetsgrad. Samtalekortene er som oftest knyttet til mat eller drikke elevene har på bordet. De får da bruke ulike sanser i språklæringen.

De fleste elevene i språkklassen er svært motivert for kafeene og opplever disse som motiverende. Elevene uttrykker selv i evalueringen av språkkafeene følgende:

- Alt var supert, selv om det var mye stress (på grunn av språknivået)
- Alle gruppene var kjempebra, bare én gruppe elever virket litt lukket, og det var noen vitser som var vanskelig å forstå. Men elevene forstår at vi alle er forskjellige, og at sånt kan skje – det er helt normalt.
- Temaene for samtalerne er alltid relevante.
- Idéen med slike arrangementer er veldig god
- Det er fint at det skjer jevnlig, men samtidig noen ganger som en overraskelse. Det gir en slags egen effekt hvor de ikke får så mye tid til å la frykten for å snakke et annet språk ta overhånd og gjøre at de trekker seg.

Etter språkkafeen der våre nordiske venner deltok, hadde elevene mange spørsmål. Både elevene i overgangstilbudet og elevene fra helsefag, som deltok i panelintervjuet, var overrasket over at de så lett kunne samtale med lærerne fra Sverige og Danmark, og dro også paralleller til hvordan de selv også kunne snakke flere språk fra egne naboland. Flerspråklighet og verdien av dette ble et naturlig tema i klasserommene etter besøket fra våre danske og svenske kolleger, introdusert av elevene selv. Elevene ble også opptatt av Norden, og ville lære mer om dette, og i pausene satt elevene i overgangstilbudet og leste om Stockholm og København, så på kart og fikk lyst til å besøke de to nabolandene.

Hva har vi fått ut av prosjektet

Vi har framfor alt fått nye, gode kolleger i Stockholm og København, som inspirer oss i arbeidet med å lære bort vårt morsmål til minoritetsspråklige elever. Vi har også blitt introdusert for ulike didaktiske verktøy og konkrete redskaper som vi selv har anvendt. Eksempler på dette er konkret vurderingssirkel fra bygga svenska, og motivasjon- livsreisen fra Studieskolen.

Det har vært svært inspirerende og lærerikt med faglige diskusjoner med kolleger fra de andre landene; hvor man virkelig kan se både hva som er likt og ulikt i de ulike systemene. Vi observerer å ha den samme tenkningen og det samme verdi-og elevsynet, og kan dermed forstå hverandre godt. Vi har ambisjoner og vil lære av hverandre.

Vi har opplevd stor inspirasjon i å både få høre om og observere flere didaktiske metoder i hvert land; å se det fellesskapet vi har på tross av landegrenser. Å kunne samarbeide med hverandre ut fra et verdigrunnlag som er så likt, har gitt oss mulighet for å komme ut av det innforståtte. Når vi drøfter med kolleger i egne land og på egne skoler, er det mye som er innforstått og man ser ikke nye muligheter. Når man samarbeider med kolleger fra land i øst- eller sør som er svært ulike oss, er ulikhetene og premissene ofte så store at det er vanskelig å utvikle konkrete didaktiske verktøy sammen. Men når man drøfter med kolleger fra nordiske land, som er lik oss selv og har mange av de samme elevene og rammene, snakker vi ut fra samme verdisyn og virkelighet, men har allikevel ulike innganger og må løfte blikket. Vi må være åpne og nysgjerrige og drøftingene blir løftene og lærende. Det skapes derfor en annen og positiv pedagogikk.

Når man får delta i undervisningen i de andre landene, se lærere og elevene i aksjon, får man i tillegg kjenne på følelsen av å være en annenspråkselev selv; man bytter roller og får en påminnelse om hvor vanskelig det kan være. Man er selv fremmed i språket og får kjenne på kroppen hvor vanskelig det er å lære de nordiske språkene. Man ser også hvor mye man forlanger av elevene.

Det har også være interessant å få innblikk i de ulike delene av skolene; fra skolesystemet på politisk nivå til lærerkolleget til klasserommet, og de faglige perspektivene knyttet til alle disse. Også fint å se de fysiske lokalene og hvilke muligheter de gir, hvilke ressurser som blir lagt til skolen.

Vi finner på den ene siden et stort verdifellesskap i den nordiske kulturen og det nordiske systemet. På den annen side er det også ulike politiske krav og systemer. Det vi gjør forskjellig baserer seg ikke på verdiene, men på de føringene og systemene det enkelte land har. Et interessant perspektiv her er at mens nordmennene ønsker seg flere rammer, ønsker danskene seg mer tid til læring enn testing og svenskene vil ha mindre styring ovenfra.

ETTERORD...

For et år vi har hatt!

Gjennom dette prosjektet har vi blitt introdusert til ulike didaktiske verktøy i Danmark, Sverige og Norge. Dette har gitt oss konkrete redskaper vi senere har anvendt i språkopplæringen, som f.eks. vurderingssirkel fra Sverige, motivasjon gjennom livsreise fra Danmark og språkkafé fra Norge. Det har vært svært inspirerende å ha faglige diskusjoner med kolleger fra de andre landene, hvor vi har reflektert over både likheter og forskjeller mellom de ulike lands metoder. Vi har erfart at vi deler samme verdisyn og elevsyn, og kan dermed forstå hverandre godt selv om metodene er ulike.

Vi finner et stort verdifellesskap i den nordiske kulturen, men ser at skolesystemene er ulike, både faglig og politisk. I tillegg har vi sett tre ulike skoletyper som har løst språklæring på forskjellige måter. I Danmark har de voksne elever med modultester og en avsluttende prøve i dansk. I Sverige må man bestå ulike sirkler for å gå videre i systemet, mens i Norge går minoritetselever direkte inn i vanlige klasser uten å bli testet. Når det gjelder hva som fungerer best, har hvert land sine styrker og svakheter. Nordmennene ønsker seg flere rammer, danskene mer tid til læring enn testing, og svenskene mindre styring ovenfra. Vi opplever derfor at forskjellene ikke baserer seg på de verdiene vi har, men på føringer og systemer i hvert enkelt land.

Nettverket vi har bygget gir oss opplevelsen av en større nordisk samhörighet, hvor vi står overfor de samme utfordringene, men løser dem på forskjellige måter. Vi har fått et innblikk i andre tenkemåter og kan se vårt eget system i en annen kontekst, noe som gir ny inspirasjon og nye muligheter. Små grep kan gjøre store forskjeller, og det å se andres metoder får oss til å reflektere over hva vi selv gjør.

Samtidig har vi også lært språkene til hverandre bedre å kjenne, og samlet noen av de mest forvirrende ordene i en faglig ordbok for å forstå «falske venner» (se vedlegg). Det har vært fantastisk å kunne snakke nordisk gjennom hele prosjektet, og vi har fått føle på hvor viktig denne kulturbæreren er både i forhold til hverandre, men også i møte med elever og kursister.

På prosjektets siste dag oppsummerte vi hva som hadde vært høydepunktet for hver og en av oss. Alle hadde sine ulike faglige favoritter, men det vi alle var enige om var at det absolutte høydepunktet har vært det å skape et nettverk med alle deltakerne i prosjektet. Vi har lært mye av hverandre, endret praksis og dannet et sterkt gjensidig nettverk vi gjerne ønsker å videreføre.

FALSKE VENNER

Disse ord er somme tider identiske på svensk, dansk og norsk, men betydningen kan være en helt anden, hvilket kan give anledning til sprogforbistring. Her kommer et lite uddrag av mulige «sprogfælder»

Noen ganger forstår ikke norsken og dansken svensken:

Dansk/norsk	Svensk	Svensk	Dansk/norsk
afse/avse	undvara	avse	sigte til/mene
dyrke	odla	dyrka	dirke
formue	förmögenhet	förmåga	evne
kasse	låda	kasse	bærepøse
kurv	korg	korv	pølse
le	skratta	le	smile
male	måla	mäta	måle
nøjaktig/nøyaktig	noggrann	nøjaktig	tilfredsstillende
orm	mask	orm	slange
rolig	lugn	rolig	morsom
semester	termin	semester	ferie
spøg/spøk	skämt	spöke	spøkelse
stue	vardagsrum	stuga	hytte
øde	ödslig	öde	Skæbne/skjebne

Andre ganger forstår ikke svensken og norsken dansken:

Dansk	Svensk/norsk	Svensk/norsk	Dansk
frisk	färsch/fersk,	frisk	rask, sund
frokost	lunch	frukost/frokost	morgenmad

- Og en sjelden gang er det ingen av oss som forstår noe som helst:

	Dansk	Svensk	Norsk
Artig	Høflig	Snäll, lydig	Morsom

RESULTATER AV FORMS UNDERSØKELSENE

Mellomarbeid mellom prosjektmøtene

København 16.-18.september 2024: <https://forms.office.com/e/96GeMHEXRE?origin=lprLink>

Stockholm 13.-15. november 2024: <https://forms.office.com/e/rfCjYxbes2?origin=lprLink>

Trondheim 23.-25.april 2025: <https://forms.office.com/e/z5mQa2CYbH?origin=lprLink>

Martin, Tinne, Silja, Lene, Ditte, Simon, Annette, Ann-Jorid, Beate, Marte og Anna

Stockholm Nov. 2024